

KAUZA “SABOTÁŽ”. Jak senátoři chystali prohlášení Zemana za neschopného. Dávno před odvozem do nemocnice

- CZ24 News | 1. července 2022

ČESKO: Prezident Miloš Zeman požádal ministra spravedlnosti Pavla Blažka o prošetření, zda v souvislosti s jeho hospitalizací v loňském roce nebyl spáchán trestný čin sabotáže. Jde o pokus skupiny senátorů v čele s předsedou komory Vystrčillem prohlásit prezidenta za neschopného výkonu funkce a zbavit jej jeho pravomocí. ParlamentníListy.cz se k tomu rozhodly připomenout, co se v loňském roce v Senátu vlastně odehrávalo.

„Přiznávám se! Skutečně jsem chtěl prezidenta v době jeho hospitalizace zbavit pravomocí dle čl. 66. Za mě výkon ústavních pravomocí (spíš povinností), podle prezidenta sabotáž,“ [reagoval na prezidentovu výzvu senátor a právník Václav Láška](#). A naznačil, že prezidentův právník Nespala ze sebe jen udělá „blbce“, pokud skutečně podá trestní oznámení. Jiní vtipkovali, že ze sabotáže by měl obvinít spíše své spolupracovníky Mynáře a Nejedlého.

Trestný čin „Sabotáže“, o kterém Miloš Zeman hovořil s ministrem spravedlnosti Pavlem Blažkem, je podle paragrafu 314 Trestního zákoníku vyhrazen pro toho, kdo „v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky anebo poškodit mezinárodní organizaci zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce“.

Pokud toto zneužití vede k maření nebo ztížení plnění důležitého úkolu orgánu veřejné moci, nebo způsobí v její činnosti poruchu nebo závažnou škodu, může být potrestán odnětím svobody na tři až deset let, v organizované skupině na osm až dvanáct let. Trestná je v tomto případě i příprava.

A co se tedy vlastně odehrálo, že tu debatujeme o trestném činu s dvanáctiletou basou a propadnutím majetku?

§ 314 Sabotáž

(1) Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky anebo poškodit mezinárodní organizaci zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce nebo se dopustí jiného jednání k tomu, aby

a) mařil nebo ztěžoval plnění důležitého úkolu mezinárodní organizace, orgánu veřejné moci, ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru, hospodářské organizace nebo jiné instituce, nebo

b) způsobil v činnosti takového orgánu anebo takové organizace nebo instituce poruchu nebo jinou závažnou škodu, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku.

(2) Odnětím svobody na osm až dvanáct let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo

b) spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(3) Odnětím svobody na deset až dvacet let, popřípadě vedle tohoto trestu též propadnutím majetku, nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,

b) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu,

c) ohrozí-li takovým činem závažně mezinárodní postavení České republiky nebo postavení mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem nebo

d) zorganizuje-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

(4) Příprava je trestná.

ParlamentníListy.cz se kauzou uplatnění článku 66 Ústavy zabývaly již dříve. Připomeňme si proto, že v Senátu se o článku, jímž se prezident usnesením Senátu a Poslanecké sněmovny zbavuje výkonu

svých pravomocí, diskutovalo již několik měsíců předtím, než záchranka v říjnu 2021 odvezla Miloše Zemana do Ústřední vojenské nemocnice.

Pithartova komise a Fischerův plán

Senát byl svými aktivitami, snažícími se přes různé ústavní články ztížit či úplně zakázat výkon funkce českých prezidentů, znám dlouhodobě. Takzvané „ústavní žaloby“, vedoucí ke zbavení mandátu, byly horní komorou podávány proti prezidentu Václavu Klausovi i proti prezidentu Miloši Zemanovi opakovaně a vždy neúspěšně.

S tímto vědomím se v Senátu začalo pracovat s uplatněním jiného ústavního článku- a to článku 66, který stanovuje, že *„nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat a usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát, přísluší výkon funkcí podle čl. 63 odst. 1 písm. a) až e) a h) až k) a čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády“*. Ostatní pravomoci přecházejí na předsedu Poslanecké sněmovny.

V dubnu se po kauze Vrbětice uskutečnila v Senátu tisková konference předsedů senátorských klubů, na které zákonodárci avizovali, že „bude provedena analýza jednání a činů prezidenta republiky“, která vyústí ve „společný a koordinovaný postup“.

[O TISKOVÉ KONFERENCI VÍCE ZDE](#)

19. května se pak uskutečnilo [jednání Výboru pro zahraniční věci](#), obranu a bezpečnost, které svolal jeho předseda Pavel Fischer. Překvapilo, že mezi pozvanými je též Jan Blatný, v té době už bývalý ministr zdravotnictví, jehož odbornou kompetenci v projednáváných otázkách nikdo nechápal. Tím spíše, že část jednání, na kterou byl pozván, probíhala v uzavřeném režimu a nepožíval se z ní zápis.

„Všichni pozvaní mají k tématu co říci, byť se to tak nemusí na první pohled jevit,“ sdělil novinářům tajemně předseda Fischer.

Pro kontext připomeňme, že ministr Blatný byl v době svého ministrování ve sporu s prezidentem Zemanem kvůli využití vakcíny Sputnik. Senát jej naopak podpořil.

Dne 16. června se pak konalo jednání Stálé komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury. Tuto „Komisi pro Ústavu“ (její přesný název se v čase měnil) založil roku 1998 Petr Pithart, když jej ve volbě předsedy Senátu porazila Libuše Benešová. Komise se stala jeho hlavním „hřištěm“ až do jeho odchodu ze Senátu. Později v jeho šlépějích pokračovali jako předsedové komise Eliška Wagnerová či Jiří Dienstbier.

Ten je mimochodem členem komise a dochází na její jednání dodnes, i když v roce 2020 ztratil senátorský mandát a voliči jasně řekli, že si jeho další působení v této komoře nepřejí.

Dnes je předsedou komise senátor STAN Zdeněk Hraba, který je současně vedle senátora Jana Holáskaa a emeritního senátora Dienstbiera jediným členem s právnickým vzděláním. Všichni ostatní jsou závislí na radách a expertizách tajemníka komise, profesora Jana Kysely.

Ten je symbolem kontinuity komise, funkci tajemníka totiž vykonává nepřetržitě už od jejího vzniku v roce 1998. Tehdy jej jako čerstvého absolventa právnické fakulty uvedl do funkce Petr Pithart, se kterým od té doby úzce spolupracoval v Senátu i na Právnické fakultě (tam mu v roce 2011 předal vedení Katedry politologie a sociologie).

Jan Kysela a Petr Pithart, společně s Michaelem Žantovským hosté Václava Moravce v listopadu 2014

Na červnové jednání tajemník Kysela připravil podklady mimo jiné i pro bod nazvaný „Formální, procedurální a časové aspekty projednávání návrhu podle čl. 66 ústavy“. Je zjevné, že v prostředí „Pithartovy komise“ se o možnosti prohlášení prezidenta za nezpůsobilého debatovalo již dříve.

Kysela senátorům prezentoval výsledky své „ankety mezi experty“, ze které vyplynulo, že ústavně není zcela zřejmé, co mají být „závažné důvody bránící prezidentu republiky ve výkonu úřadu“, o kterých hovoří ústava v článku 66 a je tak značný prostor pro kreativitu.

Čl. 66

Uvolní-li se úřad prezidenta republiky a nový prezident republiky ještě není zvolen nebo nesložil slib, rovněž nemůže-li prezident republiky svůj úřad ze závažných důvodů vykonávat a usnese-li se na tom Poslanecká sněmovna a Senát, přísluší výkon funkcí podle čl. 63 odst. 1 písm. a) až e) a h) až k) a čl. 63 odst. 2 předsedovi vlády. Předsedovi Poslanecké sněmovny přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky výkon funkcí prezidenta republiky podle čl. 62 písm. a) až e) a k) a dále čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Senátu; uvolní-li se úřad prezidenta republiky v době, kdy je Poslanecká sněmovna rozpuštěna, přísluší výkon těchto funkcí předsedovi Senátu, kterému též přísluší v době, kdy předseda vlády vykonává vymezené funkce prezidenta republiky, výkon funkce prezidenta republiky podle čl. 63 odst. 1 písm. f), jde-li o vyhlášení voleb do Poslanecké sněmovny.

Pak se Kysela v prezentaci zamýšlel, že asi nebude možné se dostat k lékařským zprávám prezidenta, takže se „nezpůsobilost“ bude muset prokázat jinak.

Po jeho prezentaci si vzal slovo senátor Fischer, který je kromě předsednictví v zahraničním výboru též členem v Komisi pro Ústavu. Hovořil prý s ústavními právníky a „poznatky nasvědčovaly vážné dysfunkci ve výkonu prezidentského úřadu“.

Tato dysfunkce měla spočívat v prezidentově chování v kauze Vrbětice. „V mimořádně závažné krizi prezident republiky nejen nepodpořil ostatní ústavní orgány, ale dokonce podryl jejich koordinované úsilí,“ bouřil Fischer.

Svůj příspěvek Fischer uzavřel slovy, že potřebujeme prezidenta, který neohrožuje naši suverenitu, demokracii a právní stát. A pak Fischer ohromil větou, že „jakým typem řízení na to navázat, není vlastně to nejdůležitější“. Tedy že je vlastně jedno, jaká právní cesta se zvolí, hlavní je eliminovat prezidenta, který podle něj ohrožuje demokracii a právní stát.

To bylo moc i na předsedu Hrabu, který jej upozornil, že nezpůsobilost k výkonu funkce nelze

prohlásit „preventivně“, jak by si Fischer asi představoval.

V další debatě Fischera z členů komise podpořil Jiří Dienstbier a částečně Tomáš Golaň, ostatní vyjadřovali pochybnosti. Včetně toho, že senátor Hilšer z pozice lékaře vynesl soud, že prezidenta vedou zlé úmysly, nikoliv nemoc.

Fischer následně začal na kolegy evidentně naléhat. „Situace je naléhavá, argumentů má tolik, že by mohl návrh Senátu podat okamžitě. Prezident republiky mj. ignoruje svůj slib,“ shrnuje zápis jeho výstup a pak měl Fischer upozorňovat na „trýznivý zážitek“ s Vrběticemi.

Komise další projednávání bodu odložila, zjevně se kromě Fischera a Dienstbiera do uneschopňování prezidenta nikomu moc nechtělo.

[CELÝ ZÁPIS Z JEDNÁNÍ ZDE](#)

Nečekaná podpora od Vystrčila

Ale už na dalším jednání komise 20. července téma opět vytáhl senátor Fischer. „Neměli bychom se pokoušet vytyčovat jasné dělítko mezi čl. 65 a 66 ústavy, jelikož nejednoznačnost může mít smysl,“ snažil se přesvědčit kolegy, načež mu Michael Canov odpověděl, že pokud nemá stanovisko lékařských autorit, neměl by článkem 66 operovat vůbec.

Fischer se pak snažil kolegy přesvědčit ke změně Ústavy, protože našel usnesení z roku 2012, které nabádalo k zachování „ústavní rovnováhy“.

K jeho postoji se oproti červnu (kdy prezentoval negativní stanovisko) začal přiklánět předseda Senátu Miloš Vystrčil, který je též řadovým členem komise. „Měli bychom vyjádřit naši nespokojenost s právním stavem (úskalí čl. 65 a 66 ústavy) a dát najevo vůli jej změnit,“ vyzval.

Pak Fischer rozvíjel úvahy o tom, že „jakýkoliv prezidentův výpadek“ nabízí možnost otevřít debatu o článku 66. A dokonce navrhl, že by nějaký senátor – lékař mohl vystoupit a popsat v obecné rovině rizika progresu u chorob, kterými prezident trpí.

Po těchto úvahách jej opět krotil předseda Hraba, ale Fischerovi přišel na pomoc tajemník Kysela. Podle něj by eticky sporné bylo pouze to, kdyby bez kontaktu vyvozoval závěry vyhrazené kontaktnímu vyšetření, jinak je tato „diagnóza na dálku“ akceptovatelná.

[ZÁPIS Z JEDNÁNÍ ZDE](#)

Prezidentova hospitalizace a Kyselova trojrole

V září došlo k plánované hospitalizaci prezidenta Zemana v Ústřední vojenské nemocnici, kterou následovaly zdravotní komplikace, kvůli kterým na začátku října prezident zrušil svou cestu do volební místnosti. V reakci na to vystoupila Džamila Stehlíková se svou slavnou diagnózou postupujícího deliria tremens a dva dny poté vystoupil v rozhovoru pro Seznam Zprávy tajemník senátní komise Jan Kysela, prezentovaný jako „ústavní expert a právník“.

V rozhovoru uvedl, že Parlament dostal důvod zbavit Zemana pravomocí. Stalo se tak ještě před prezidentovou říjnovou hospitalizací, jako důvod Kysela uvedl to, že prezident zrušil svou cestu do volební místnosti.

V následujících dnech absolvoval profesor Jan Kysela kolečko po mnoha médiích, kde opakoval své teze, že prezident není způsobilý vykonávat svůj úřad, a dodával do detailů promyšlené návrhy, jak

co nejrychleji provést proceduru podle článku 66.

V neděli 10.10. byl prezident Zeman odvezen záchrankou do Ústřední vojenské nemocnice. Jen o několik hodin později se předseda Senátu Miloš Vystrčil přes televizní obrazovku domáhal od úředníků Hradu informací o zdravotním stavu prezidenta.

V následujícím týdnu se Vystrčil obrátil na Ústřední vojenskou nemocnici, aby mu informace o zdravotní způsobilosti prezidenta poskytla ona. To se stalo v pátek 15.10.

Nemocnice svou odpověď formulovala během následujícího víkendu a protože Vystrčil vznesl i otázky týkající se Ústavy, přizvala si k jejímu vyhotovení experta na ústavní právo. Tímto expertem byl profesor Jan Kysela. Ten tak pracoval na odpovědích na otázky, které z titulu své senátní funkce velmi pravděpodobně sám formuloval.

Odpověď lékařů dostala v Senátu k posouzení Komise pro Ústavu a na sledovaných televizních záběrech bylo možné vidět tajemníka Kyselu, jak senátorům vysvětluje obsah odpovědi. Výsledkem bylo usnesení, že *„konstatuje, že podmínky stanovené čl. 66 Ústavy České republiky pro náhradní výkon funkcí prezidenta republiky jsou dány“*.

Předseda Vystrčil následně předstoupil před novináře a stejně jako všichni přítomní vyjádřil názor, že článek 66 má být uplatněn a prezident pro nezpůsobilost výkonu funkce zbaven pravomocí. O několik dní později se objevilo video, na kterém prezident Zeman zjevně při smyslech podepisuje svolání Poslanecké sněmovny. Vystrčil v neděli u Václava Moravce namítal, že toto video vůbec nic nedokazuje.

Zdůrazňoval, že by to bylo pouze dočasné, a když by se prezident zotavil, mohl by se vrátit zpátky. Senátní profesor Kysela přitom již dříve v médiích vykládal, že by to nebylo tak jednoduché, že by se muselo opět sejít konzilium a usnést se, že se prezidentovi způsobilost k výkonu funkce vrátila.

O několik dní později se prezident Zeman vrátil do úřadu a článek 66 uplatněn nebyl.

Je však zřejmé, že v Senátu se možnosti zbavení prezidenta pravomocí pracovalo již několik měsíců předtím, než byl Miloš Zeman hospitalizován.

V § 314 odst. d) trestního zákoníku se píše, že příprava je trestná.

Zásadní otázkou ale v tomto případě je, zda chceme či nechceme kriminalizovat politickou činnost.

Zdroj: Parlamentní Listy